

Obsah

Úvod: polská repu... blika?	15
Teoreticko-metodologický rámec	35
Úskalí výzkumu historické kolektivní identity	35
Hlavní teoretické přístupy a výzkumný záměr	43
1. Republikanismus a politická identita	51
1.1 Republikánský model a „aristokratismus“ polské šlechty	51
1.2 Metodologické obtíže: republikanismus a jeho ideologické zatížení	60
1.3 Republikanismus jako občanský humanismus	71
1.4 Republikánské pojetí svobody jako nedominance	98
1.5 Republikánská rovnost	125
1.6 Obecné blaho a suverenita práva	141
1.7 Republikanismus versus absolutismus? Monarchia mixta: <i>inter maiestatem ac libertatem</i>	158
1.8 Republikanismus a identita: diskurz, mýtus a <i>ethnie</i>	176
1.8.1 <i>Ethnie</i>	184
1.8.2 <i>Mýtus a mythomoteur</i>	188
1.8.3 <i>Diskurz jako základ identity</i>	196
2. Rzeczpospolita: kontext „východního“ republikanismu	205
2.1 Polský republikanismus: <i>theory as practice</i>	205
2.2 Polská republika: antická tradice, nebo výjimečná pospolitost?	211
2.3 Šlechtická koncepce svobody: zlatá volnost	222
2.4 Polské chápání republiky: <i>Rzeczpospolita</i>	229
2.5 Šlechtické občanství	236
2.6 Rovnost stavu vs. nerovnost společnosti	243
2.7 Sarmatismus a civilizační mise	254
2.8 <i>Rzeczpospolita</i> jako monarchia mixta	278
2.9 Suverenita práva: <i>lex regnat, non rex</i>	287

3. Diskurz republikánského mýtu polské šlechty	301
3.1 Republikánský mýtus Stanisława Orzechowského	301
3.1.1 Metodologie analýzy republikánského diskurzu	301
3.1.2 Formování mýtu v 16. století: Orzechowski kontra Modrzewski	304
3.1.3 Politický kontext Orzechowského republikánské tvorby	311
3.1.3.1 Kauza Orzechowského hereze	311
3.1.3.2 Osobní vztah Orzechowského s Modrzewským: od přátelství ke konfrontaci	324
3.1.3.3 Orzechowski vs. Modrzewski: realistická tradice vs. utopismus?	339
3.1.4 Teorie praxe: reflexe Orzechowského mýtu	345
3.1.5 Orzechowského politická tvorba	352
3.1.5.1 Kontext Orzechowského spisů: kam až sahá politika?	352
3.1.5.2 Orzechowského apelace a projevy	356
3.1.5.3 Orzechowského politické dialogy	365
3.1.6 Orzechowského koncepce republikánského mýtu	379
3.1.6.1 Pojetí svobody	379
3.1.6.2 Pojetí rovnosti	397
3.1.6.3 Obecné dobro a uchopení tradice	415
3.1.6.4 Monarchismus vs. parlamentarismus	435
3.2 Republikánský mýtus Andrzeje Frycze-Modrzewského	446
3.2.1 Reflexe Modrzewského politického myšlení	446
3.2.1.1 Modrzewského tvorba jako „smíšený typ“	447
3.2.1.2 Dobový ohlas Modrzewského koncepce	450
3.2.1.3 Utopičnost jako symptom Modrzewského marginalní pozice?	456
3.2.1.4 Osvícenský obrat: rehabilitace Modrzewského odkazu	461
3.2.2 Politický kontext: O nápravě Rzeczypospolité	474
3.2.2.1 Idealistický snílek vs. pragmatický kariérista?	474
3.2.2.2 Politické peripetie vydání <i>De Republica emendanda</i>	483
3.2.3 Modrzewského koncepce republikánského mýtu	493
3.2.3.1 Pojetí svobody	493
3.2.3.2 Pojetí rovnosti	511
3.2.3.3 Obecné dobro: od tradice k právu, právem k tradici?	531
3.2.3.4 Monarchismus versus parlamentarismus	547

3.3 Republikánský mýtus Łukasze Opalińskiego: tradicionalismus versus reformismus jako inherentní dilema polské šlechty	565
3.3.1 Opalińskiego politická tvorba: tradice dialogu v 17. století	565
3.3.2 Přírozený stav a společenská smlouva	571
3.3.3 Rozmluva plebána se zemanem: antagonismus dobra a zla?	575
3.3.4 Politický kontext Opalińskiego kritiky	582
3.3.5 Pojetí svobody	586
3.3.6 Pojetí rovnosti	595
3.3.7 Obecné dobro: dědictví antických republik	601
3.3.8 Spor o tradici: silná monarchie, nebo silná republika?	608
3.3.8.1 Monarchismus plebána	609
3.3.8.2 Šlechtický parlamentarismus zemana	614
3.9 Shrnutí: republikánský mýtus šlechtické identity v 17. století	618
 Závěr: „polský slon“ a jeho republika	621
 Bibliografie	637
Antičtí autoři	637
Archivní materiály, primární prameny a korespondence	639
Sekundární literatura	657
Online zdroje	688
 Abstrakt	691
 Summary	693